

Addendum bij Raadsinformatiebrief:

reacties op vaststelling visiedocument GGA Brabantse Wal

Aan: Leden van het bestuurlijk overleg GGA Brabantse Wal

Van: Hans Büchi, gebiedsmanager GGA Brabantse Wal

C.C.: Projectgroep

Datum: 7 juni 2024

In het bestuurlijk overleg van 6 juni 2024 is het visiedocument GGA Brabantse Wal vastgesteld. Voorafgaand aan het overleg is een reactie van ZLTO binnengekomen en tijdens de bespreking zijn door enkele gebiedspartners nog opmerkingen gemaakt, dit betreft ANV en de gemeente Woensdrecht.

Het betreft in alle gevallen opmerkingen bedoeld om mee te nemen in het vervolg van het GGA-proces. In het bestuurlijk overleg is bij de vaststelling van het visiedocument daarom afgesproken de opmerkingen te bundelen en te voegen bij de informatie aan betrokken raden en besturen.

Reactie Woensdrecht

De gemeente Woensdrecht is positief gestemd over, en gaat akkoord met, het Visiedocument GGA Brabantse Wal. Wel vraagt het college van B&W speciale aandacht voor de volgende zaken:

- De vermelding van de Abdijlaan als zijnde een knelpunt (op pag. 61); hier wordt zeer specifieke aandacht aan geschonken, echter betreft dit een zeer gevoelig onderwerp. We vragen aan het gebiedsproces dit voorbeeld zodoende, bij vervolg, met zo groot mogelijke voorzichtigheid te benaderen en conform het NDA-rapport uitvoerig te onderzoeken op haalbaarheid en effectiviteit alvorens het item verder te concretiseren.
- De opgavenkaart m.b.t. 'Energie en Klimaatmitigatie' (op pag. 83) is niet in lijn met reeds vergunde (en daarmee onherroepelijke) projecten.
Meer specifiek; zonneparken Markiezaat, Van Duynspolder, Agger en Kabeljauwbeek zijn in ontwikkeling en zouden zodoende op de kaart ingetekend moeten worden voor een volledig beeld.
Het windmolenpark in de Anna Mariapolder zal op korte termijn komen te vervallen waarvoor in de plaats de nieuwe windmolens van windmolenpark ZEBRA zullen worden opgericht.
De duiding 'geen zonnepanelen in beekdalen, vruchtbare landbouwgrond en funnel' ter plaatse van de Duynspolder (waar nu juist wel een zonnepark in oprichting is) zou moeten worden verplaatst dan wel verwijderd.
- Overige items zijn reeds aangehaald tijdens de bestuurlijke bijeenkomst van 20 maart en verklaren wij bij deze volledigheidshalve nog steeds van toepassing.

Terugkoppeling ZLTO visiedocument Brabantse Wal

Boeren en tuinders hebben een duidelijke visie nodig. Zeker, er liggen uitdagingen en we zitten in een transitie, maar er moet een balans zijn. Wat ons betreft moeten de onduidelijkheden die er nu nog zijn (de kanttekeningen bij en opmerkingen op de conceptvisie) worden uitgewerkt om gezamenlijk de juiste keuzes te kunnen maken in dit proces.

Algehele kanttekening: bij oplevering van het voorliggende visiedocument was er nog geen coalitieakkoord. Inmiddels is dat er wel. Tot nu toe is ook gesteld dat dit proces doorgaat. We weten ook dat er minder budget vrijgemaakt zal worden voor het transitiefonds. Wij vragen ons af: Er zijn wettelijke kaders, maar wat staat ons te wachten met deze nieuwe politieke richting? Hoe wordt dit proces verder vormgegeven? Welke verwachtingen en welk perspectief is realistisch?

ZLTO heeft haar kanttekeningen op het document eerder toegelicht:

- **Extensivering.** We verstaan daaronder niet allemaal dezelfde definitie. In het visiedocument staat: 'vermindering van vee, mest, pesticide, beregening, watergebruik enz.' Een grote crux bij heel het visiedocument is snelheid en de complexiteit van dit gebied. Het probleem is daardoor, dat we snel stappen moeten zetten en daar is een correcte en concrete formulering voor wat we bedoelen voor nodig. Anders behalen we geen snelheid in dit proces. Zonder te willen vertragen, hebben wij wel vragen bij deze formulering van extensivering. We vragen ons daarbij af in hoeverre extensivering op deze manier bijdraagt aan de oplossing van welke exacte problemen.
Tevens is de context van extensivering belangrijk. Per sector en de onderdelen daarvan, is extensivering anders. We moeten tot een woordenlijst komen van extensivering, per gewas, aanwending, gebruik, product etc. In het vervolg van het proces moeten we daarover het gesprek voeren en duidelijke afspraken maken, vinden wij.
- **Ons bekruipt het gevoel dat het gehele document wordt toegeschreven naar recreatie bij de boer en tuinder om Natura2000-gebied te ontlasten.** Boeren en tuinders staan aan de lat voor de productie van gezond, vers voedsel. Dat is hun maatschappelijke opdracht. Vormen van multifunctionele landbouw (recreatie, educatie etc) zijn prima ontwikkelrichtingen, maar wel op basis van vrije keuze in het ondernemerschap.
- **In de visie wordt geschreven over de mogelijkheden type landbouw, afhankelijk van locatie en bepaling daarvan in deelgebieden.** Voor ons is het fundamenteel dat er gedegen feiten ten grondslag liggen aan de mogelijke maatregelen en dus waar nodig onderzoek plaatsvindt per deelgebied om te kunnen bepalen óf en in welke mate maatregelen bijdragen aan doelen.

Tevens zijn wij van mening dat het niet zo kan zijn dat er zonder financiering, maatregelen uitgedacht en uitgevoerd gaan worden. Voor agrariërs zijn toekomstige verdienmodellen van cruciaal belang (subsidie is geen langjarige verdienmodel!). Zoals eerder benoemd maken wij ons zorgen over financiële beperkingen voor het GGA proces door toekomstig landelijk beleid. Wij pleiten dan ook dat er in het vervolg van dit proces aandacht komt voor de financiering voor maatregelen.

Daarbij is het behoud van landbouwgrond voor ons uitermate belangrijk. Wij vinden daarom dat er geen beperkingen op andermans gronden gelegd kunnen worden, zonder dat daar iets tegenover staat. Voor wat, hoort wat. In het najaar van 2023 hebben wij de gebiedspartners een agrarisch kader aangeboden. Hierin geven wij aan wat onze sector kan bieden in dit gebiedsproces en ook wat we hiervoor nodig hebben. Wij presenteren het agrarisch kader graag aan alle (bestuurlijke) partners.

Nogmaals, we zitten in een transitieproces met elkaar. Dat betekent dat te nemen maatregelen in evenwicht met elkaar genomen moet worden. Dat vraagt verandering van ons en van andere partijen. Maatwerk en balans is daarbij onmisbaar. Of wel: de impact van maatregelen op de ondernemer moet in balans zijn met de (positieve) impact op het doel. Wij hebben behoefte aan een lijst met maatregelen waarvan inzichtelijk is gemaakt wat een maatregel bijdraagt aan de doelen én wat de impact is op kosten en sectoren zoals de samenleving. Uit dit afwegingskader kunnen bestuurders van dit GGA proces passende keuzes maken.

Onderwerp: **GGA Brabantse Wal, oordeel over visiedocument**

Bestemd voor: HaskoningDHV Ned. B.V., t.a.v. projectsecretaris [REDACTED]

Referentie: ANV BW24-21

Datum: 6 juni 2024

Op 20 maart 2024 heeft de Stuurgroep GGA Brabantse Wal het eindconcept “Visiedocument, maart 2024” vastgesteld, waarna de gebiedspartijen van het GGA proces het vervolgens voor kunnen leggen aan de achterban.

Tijdens de stuurgroep vergadering van 6 juni 2024 hebben de gebiedspartijen een terugkoppeling gegeven, ook de ANV. Hierbij is toegezegd dat de ANV haar oordeel op papier zet.

De ANV heeft het Visiedocument besproken in het bestuur. De ANV keurt het Visiedocument goed met de opmerkingen die door de ANV zijn gemaakt in de stuurgroep bijeenkomst van 20 maart 2024. De opmerkingen worden hierbij vastgelegd.

In het Visiedocument zijn de opgaven opgenomen om voor het Natura 2000 gebied Brabantse Wal te komen tot herstel van de natuur.

De ANV concludeert dat de opgaven nogal wat betekent voor het gebied. Er komt nogal wat op de landbouw af. De ANV vindt een grondige analyse nodig m.b.t. de kosten van de opgaven en de consequenties voor het gebied, waaronder voor de agrarische ondernemers. De analyse dient integraal te zijn om de beschikbare financiën zo efficiënt mogelijk te verdelen en daarbij tot een juiste prioriteitstelling te komen in de uitvoering. Het uitgangspunt dient hierbij te zijn goede verdienmodellen voor de agrarische ondernemers voor de lange termijn, minimaal 15 jaar. Voor de uitwerking is een integrale grensoverschrijdende benadering nodig om te voldoen aan de betreffende Europese richtlijnen.